

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

Теорія і методика виховання художньо- обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

**ЗБІРНИК СТАТЕЙ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

17 – 18 жовтня 2019 року

TIME OF ART EDUCATION

Collection of Articles VII of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference
«Theory and methods of education of the artistically gifted person in the institutions
of art education»

Харків
Україна
2019

УДК 37.032
ББК 85я43
Ч-24

Редакційна колегія

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор
Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор
Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор
Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор
Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор
Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор
Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор
Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор
Фомін В.В. – доктор педагогічних наук, професор (голов.ред.)
Бурма А.В.- кандидат педагогічних наук, доцент

*Затверджено редакційно видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 6 від 05.11.2019*

У збірнику подано статті VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти». Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти: зб. статей VII Всеукраїнської наук. - практи. конф. 17-18 жовтня 2019 року) , ч.І / заг. ред. В.В. Фомін – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019 – 267с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

Наталія Грибовська

ОСОБЛИВОСТІ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА СПОРТИВНОГО СТИЛЮ 243

Галина Маслюкова

МОЛОДІЖНІ ЖІНОЧІ АКСЕСУАРИ З БІСЕРУ ЯК ЗАСІБ
САМОВИРАЖЕННЯ..... 247

Діана Осінок

ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ГОЛОСУ СПІВАКА У СУЧАСНІЙ
ВОКАЛЬНІЙ ПРАКТИЦІ..... 252

Олена Палеха

ХУДОЖНЄ ОЗДОБЛЕННЯ ОДЯГУ 256

УДК 746

Діана Осіпок

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди,
факультет мистецтв,
бмв група

ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ГОЛОСУ СПІВАКА У СУЧАСНІЙ ВОКАЛЬНІЙ ПРАКТИЦІ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Слепцова О.В.

Анотація: У статті розглядається питання формування культури голосу у сучасній вокальній практиці. Аналізується поняття «культура голосу співака».

Annotation: The article deals with the formation of the voice culture in modern vocal practice. The concept of "singer's voice culture" is analyzed.

Ключові слова: сучасна вокальна практика, вокальна культура, культура голосу співака.

Key word: modern vocal practice, vocal culture, singer's voice culture.

Постановка проблеми. Вокальна творчість посідає важливе місце у музичному мистецтві. Досягнення певного рівня співацького мистецтва є важкою, щоденною працею, яка потребує багато часу, зусиль та глибокого розуміння всіх деталей процесу вокальної підготовки. Одним з важливих показників якості вокальної підготовки є наявність культури голосу співака.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить, що вокальна проблематика у підготовці майбутнього викладача музичного мистецтва представлена з різних точок зору: історичної, культурологічної, методичної тощо. Предметом особливої уваги науковців є загальні питання вокально-виконавської підготовки майбутніх фахівців (О. Баженова, К. Барвінська, В. Ємельянов, О. Плеханова, А. Філіппов та ін.). Водночас недослідженими залишилися питання методики вокального навчання у класі постановки голосу, не розкрито сутність поняття «культура голосу співака», не розроблено педагогічні умови формування основ культури голосу

співака. Проблема формування культури голосу співака досі не отримала належного наукового висвітлення. Необхідність вивчення проблеми формування культури голосу співака полягає в обмеженому висвітленні практичного досвіду в науково-методичних джерелах, залишених у спадок вокальними педагогами.

Мета статті полягає у висвітленні питань формування культури голосу співака у сучасній вокальній практиці.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. Відповідно сучасним вимогам музичної освіти, музично-виконавській, зокрема вокально-виконавській підготовці приділяється значна увага в структурі професійних компетенцій педагога-музиканта. Серед вимог до вокальної підготовки фахівців, що містять формування необхідних вокально-педагогічних знань і умінь для постановки академічної манери виконання, знання об'єктивних закономірностей співочого голосоутворення і основ вокальної методики, особливостей розвитку голосу та принципів його охорони, володіння методикою роботи з голосом, є ще одна актуальна вимога - володіння вокальною культурою виконання [4, с.42].

Поняття «культура співу» є підпорядкованим визначенню понять «культура», «духовна культура», «музична культура». Аналіз наукових праць сучасних дослідників дозволив нам дати наступне визначення поняттю «культура співу». «Культура співу» - здобута та сприйнята особистістю сукупність професійно значущих компетенцій, які за рахунок власних індивідуально-особистісних якостей і вокально-технологічних досягнень забезпечують ефективну творчо - виконавську діяльність, можливість до ефективного саморозвитку.

Дослідження науковців в галузі вокальної підготовки вказують на те, що діяльність вокального педагога традиційно направлена на розвиток комплексу певних вузько специфічних професійних вмінь, навичок. Головна увага викладача направлена на розвиток вокально-технічних виконавських якостей співацького голосу, не беручи до уваги формування культури голосу співака як сукупності професійно значущих компетенцій.

Сучасна вокальна практика постала перед проблемою створення таких

VI. ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

нових підходів у вокальному навчанні, які б дозволили педагогу розвивати студента в різних техніках співу, навчити його керувати всіма якістьми голосу, зокрема діапазоном, резонаторами, артикуляційним апаратом, гучністю, виразністю виконання тощо.

Нові підходи вокальних педагогів до вирішення вокально-технічних завдань спираються насамперед на інтелектуальну діяльність людини і є, на нашу думку, необхідними умовами у вихованні майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей.

Оволодіння мистецтвом співу вимагає свідомого ставлення як до навчання в цілому, так і до співацької діяльності зокрема. Сучасні вокальні педагоги вважають, що такий підхід може забезпечити усвідомлене отримання знань, вмінь та навичок у вокальній галузі.

Певний науковий інтерес викликає сучасна методика формування голосу, запропонована М. Гонтаренком. Вона є інноваційною, оскільки репрезентує такі положення як самоусвідомлення себе як унікальної особистості, виявлення в кожному студентові найкращих якостей, створення у вокальному класі атмосфери доброзичливості, поваги. Розкутості під час концертного виступу сприяють рішення проблем психологічного настрою, творчої відвертості тощо. Особлива увага педагога направлена на самоусвідомлення свого «Я» як унікальної особистості, а методом досягнення мети є схвалення та підтримка [3, с. 57].

Успішне вокальне виконання залежить не тільки і не стільки від якості голосових даних. Значно більше значення має наявність змістовного звуку, культура звуку, культура співу. Це можливо лише за умови поглибленого вивчення різноманітних музично-теоретичних дисциплін, пізнання манери автора вокального твору, розуміння його творчого задуму. Культура співу передбачає здатність співака до передачі художнього образу вокального твору шляхом оволодіння голосовим апаратом, наявності відповідних знань та вмінь, які дозволять вирішувати технічні та художні завдання, які постають перед виконавцем.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Необхідність вивчення проблеми формування культури співу полягає в обмеженому висвітленні практичного досвіду в науково-методичних джерелах, залишених у спадок вокальними педагогами. Потреба дослідження проблеми посилюється у зв'язку з браком новітніх програм та методик з дисципліни «постановка голосу» на факультетах мистецтв вищих педагогічних навчальних закладів. Заявлена проблематика є перспективною для подальших досліджень в сфері пошуку нових методів, підходів, нового бачення співака, який повинен володіти повним арсеналом знань, умінь, навичок, і, звісно, культурою голосу.

Список використаних джерел

1. Антонюк В. Г. Формування української вокальної школи: історико - культурний аспект: дослідницька праця / Валентина Геннадіївна Антонюк. – К.: Українська ідея, 1999. – 24с.
2. Гавриленко Л.М. Методика формування основ вокальної культури молодших школярів у школах мистецтв автореф. дисс... к.п.н.: 13.00.02. К., 2010. – 35с.
3. Гонтаренко Н. Б. Сольное пение. Секреты вокального мастерства / Н. Б. Гонтаренко. Ростов-на-Дону.: Феникс, 2007. – 155 с.
4. Давидов Н. Теоретичні основи формування виконавської майстерності / Н.Давидов. К., 1996. - 115 с.
5. Сетдикова Ю.Б. Эстетические аспекты вокально-исполнительского творчества: генезис и современные тенденции: автореф. дис. ... канд. философ. наук: 09.00.04. М., 2006. – 25с.